

Appendix A

The In-depth Interview Guideline: English

Before asking the questions related to the study a casual conversation happened between the researcher and the participant. The participant was asked questions like; how did she come, what does she do (professionally), how was the day, and other general questions. This was mostly done to make the atmosphere lighter and create the scene for the interview. The participant was briefed about the study, consent was taken once again and the interview began thereafter.

1. According to you what is marriage/How do you define marriage?
2. What is the purpose of marriage?
3. Describe how you got married.
 - Arranged
 - Self-selection
 - Age
 - Caste/Class
4. Do you think that your life change after you got married?
5. How? (ask for examples)
6. How did you feel about those changes?
7. Why?
8. Please share about the nature of your relationship with your spouse?
 - Emotional
 - Physical Intimacy
 - Financial
 - Social
 - Any Other
9. What kind of relationship did you share with other family members while you were married?
In-laws? Natal family?
10. Can you describe some good aspects/incidences about your marriage?
11. Can you describe some bad aspects/ incidences about your marriage?
12. When did you begin to experience problems in your marriage?

13. Describe your feelings during that time.
14. What did you do then? How did you handle the situations? Give some instances of arguments, differences fights etc.
15. Did you/your spouse make any efforts to reconcile the differences or to save your marriage?
16. Why?
17. Did anyone influence you to separate or take a divorce?
18. Did you seek support from someone? Who supported you?
19. What was the role/stance of your parents?
20. What was the role/stance of your in-laws?
21. Who did not support you?
22. Describe the problems you faced at that time
23. At what time did you become aware that 'it is over'? What was the turning point?
24. According to you what is the reason of your divorce or separation?
25. Who initiated the divorce?
26. Describe the process of your divorce (probe for time frame, was there any back and forth? Periods of separation? Reconciliation?).
27. How did you deal with some common possessions with your spouse?
28. What did you feel at that time? Examples of emotions experienced during the turbulent time.
29. Details on children (if any)
 - How many children
 - Custody
 - Process of custody
 - Emotions experienced
 - Responsibilities
 - Relationships
 - Concerns
 - Difficulties faced in child rearing
30. Who left the home? You or your spouse?
31. Why?

32. What made you/him decide to move out?
33. What did you feel at that time? Examples of emotions experienced.
34. Where did you go? (probe if she went to parent's home, what was their reaction? Their attitude about the situation?)
35. Where and with whom do you stay just now?
36. Why do you stay where you are staying?
37. Any future plans for changes in living arrangements? Why?
38. Any specific experiences related to living arrangements.
39. Problems / Difficulties faced related to living arrangements
40. Good/Bad experiences related to the living arrangements
41. How did you cope with the new set up: residence, locality, city, new home, school of children, admission, your job etc?
42. Describe how do you manage your house? (if staying alone)
43. What is your role/contribution in household management (if staying with family or relatives)
44. Can you describe your financial management?
45. Are you employed?
46. Does your income support your expenditures?
47. If not, then how do you manage your expenses?
48. Do you get alimony from your ex-spouse? What was the process involved in deciding on it?
If not, why?
49. Is it enough? If not what do you do?
50. Do you get it regularly without follow-up?
51. Describe how you spend your day.
52. How do you utilize your leisure time?
53. Who cooks for you?
54. Who buys grocery?
55. Who pays the bills?
56. Now that you are separated or divorced, do you think that has your life changed?

57. How has it changed?
58. Do you like these changes? How do you feel about it now?
59. Why?
60. Did you expect before divorce that such changes will occur?
61. Did you consider these while deciding on your decision to divorce?
62. Did you face any problems in legal operations while seeking divorce?
63. Can you share about these problems?
64. Are you in contact with your ex-spouse?
65. Describe the kind of contact
66. What is the frequency of contact
67. Are you fine with the contact? Do you like it or dislike it?
68. What do you feel about your ex-spouse now?
 - Attachment
 - Love
 - Missing him
 - Need or Dependence
 - Hatred
 - Neutral
 - Revengeful
 - Pity
 - Indifferent
69. Why do you think you feel this way for your ex-spouse?
70. When do you experience it the most?
71. What do you do then?
72. Are you in contact with your children (if custody is with the father)
73. Describe the kind of contact
74. Why are you not in contact? (if the respondent says I am not in touch with ex-spouse and children at all)
75. Describe your circle of friends and relationships with your friends

76. Have you made any new friends after your divorce?
77. What is the kind of relationship with your old friends now (before divorce)
78. Do you think your friends supported you?
79. What were some of the reactions of people when you disclosed to them about your divorce?
- Mother
 - Father
 - Siblings
 - Friends
 - Co-workers
 - Neighbors
 - Relatives
80. What is your relationship with each of them above
81. Do you feel it has changed after your divorce?
82. How?
83. Why do you think it has changed?
84. How do you feel about that change?
85. Do you get invited to social events, family gatherings or parties?
86. Do you attend them?
87. Do you like to attend them?
88. Why?
89. Do you experience stress?
90. When was stress experienced the most? How do you feel now? In general
91. How have your feelings changed over the years. Describe your feelings over a period of one week, two weeks, month, six months and a year etc. (this will depend upon the time spent in a turbulent marriage and the time passed after divorce or separation)
92. What did you do to cope with your situation?
93. Do you think that you are a changed person after your divorce?
- Stronger
 - Weaker

- Bolder
- Empowered
- Dependent
- Independent

94. How and in what way?

95. Are there times when you may experience extreme stress or loneliness How do you deal with such situations?

- Talk to someone
- Listen to music
- Write something
- Shopping
- Calling a friend
- TV etc.

96. Can you describe some of your needs?

97. Do you think that you have some special needs because you are divorced or separated?

98. Describe the kind of needs

99. What do you do to fulfill them?

100. In what ways do you feel more or less empowered after your divorce?

101. What specific ways are you better off because you are divorced?

- Family
- Money
- Health
- Mentally relieved

102. In what cases do you need a help of a man in your life

- Financial Advice
- Signature
- Any other kind of help

103. What are your sources of support?

104. Do you think that your decision to divorce or separate was right or wrong?

105. Why?

106. Will you call your marriage a good marriage or a bad marriage? Why?

107. Is there anything you have learned from your marriage and divorce?
108. If you would have been divorced in some other culture. Do you think your experiences will be different
109. How will it be different? Why?
110. If you would have been a divorced man. Do you think your experiences will be different?
111. Why?
112. What are your long term plans?
113. What are your ideas on remarriage or relationships
114. Do you plan to remarry?
115. Why (for yes and no)
116. If you remarry what kind of a partner you will look for?
117. Will you prefer to marry a divorced persons or a never married person
118. Why?
119. According to you what is happiness?
120. Does marriage bring happiness?
121. Do you call yourself a happy person?
122. Why?
123. What if the couple or any one person within the marriage is unhappy?
124. Should an unhappy individual continue to be in a bad marriage or opt for separation or divorce for the sake of happiness?
125. Why? Why not?
126. Does Divorce bring happiness?
127. According to you what is success?
128. Will you call yourself a successful person?
129. Why?
130. Based on your experiences, and the way you have grown as a person, what advice will you give to a divorced or separated woman in order to cope well with her situation?

Appendix B

The In-depth Interview Guideline: Gujarati

સંશોધન ને લાગતા પ્રશ્નો પૂછતા પેહલા વાતાવરણ હળવું કરવા અને સંશોધનનું માહોલ ઉભું કરવા માટે સ્ત્રીઓ સાથે સામાન્ય વાતચીત કરવામાં આવી હતી. જેમકે, તેઓ કઈ રીતે આવ્યા, તેઓ શું કરે છે, તેમનો દિવસ કેવો રહ્યોઅને અન્ય સામાન્ય વાતો. આ પછી સ્ત્રીઓને સંશોધન વિષે થોડી વધુ માહિતી આપી હતી અને ઈન્ટરવ્યુ માટે ફરી એક વાર તેમની પરવાનગી લીધી હતી. ઈન્ટરવ્યુના પ્રશ્નો નીચે મુજબ છે:

1. તમારાપ્રમાણે લગ્ન એટલે શું? / તમારા મતે લગ્નની શું વ્યાખ્યા છે?
2. લગ્ન કરવા પાછળનો શું ઉદ્દેશ્ય હોય છે? / લોકોલગ્ન કેમ કરે છે?
3. તમારા લગ્ન કઈ રીતે થયા હતા તે કેહશો?
 - Arranged Marriage
 - Self-choice/Love Marriage
 - તમારી ઉમર કેટલી હતી
 - એકજજ્ઞાતિમાં લગ્ન થયા હતા કે જુદી જ્ઞાતિમાં?
4. શું તમને લાગે છે કે લગ્ન પછી તમારા જીવનમાં કઈ બદલાવ/ફેરફાર આવ્યો?
5. કઈ રીતે?
6. આ બદલાવને/ફેરફારને લઈને તમને કેવી લાગણીનો અનુભવ થયો?
7. કેમ?
8. લગ્ન પછી તમારા પતિ સાથેના તમારા સંબંધો વિષે થોડું કેહશો?
 - લાગણીઓ સંબંધી
 - શારીરિકઆત્મીયતા
 - આર્થિકસંબંધી
 - સામાજિકસંબંધી
 - અન્યકોઈ બાબત
9. અન્ય પરિવારજનો સાથે તમારા સંબંધ વિષે થોડું કેહશો? સાસુ સસરા? તમારા માંબાપ?
10. તમારા લગ્ન જીવનના કોઈ સારા અનુભવો અથવા બનાવો વિષે થોડું વર્ણન કરશો?
11. તમારા લગ્ન જીવનનાખરાબ અનુભવો અથવા બનાવો વિષે થોડું વર્ણન કરશો?
12. તમારા લગ્નજીવનમાં મુશ્કેલીઓ અથવા સમસ્યોની શરૂઆત ક્યારે/કઈરીતે થઈ?

13. આ સમયે તમને કેવી લાગણીનો અનુભવ થયો હતો?
14. તે સમયે તમે શું કર્યું? મુશ્કેલ પરીસ્થિતીનો સામનો કઈ રીતે કર્યો હતો?
15. શું આ સમય દરમિયાન તમે કે તમારા પતિએ પરીસ્થિતીને સાંભળી લેવાનો / વાળી લેવાનો પ્રયત્ન કર્યો?
16. કેમ?
17. કોઈવ્યક્તિએ તમને છૂટાછેડા લેવા માટે અથવા જુદા થઈ જવા માટે પ્રેરિત કર્યા હોય તેવું તમને લાગે છે?
18. તમે આ સમયમાં કોઈની મદદ લીધી? / કોણે તમારી મદદ કરી?
19. આ સમયે તમારા માંબાપની શું ભૂમિકા હતી?
20. આ સમયે તમારા સાસુસરાની શું ભૂમિકા હતી?
21. કોણે તમારી મદદ ના કરી?
22. તે સમયે તમે કેવી અને કઈ મુશ્કેલીઓનો સામનો કર્યો તેનું વર્ણન કરશો?
23. તમને ક્યારે એવું લાગ્યુંકેઅવે બધું પતિ ગયું અનેઅવે આ લગ્ન ટકશેજ નહિ?
24. તમારા મતે તમારા છૂટાછેડા અથવા જુદા થવા પાછળનું શું કારણ છે?
25. છૂટાછેડા અથવા જુદા થવાની શરૂઆત કોણે કરી?
26. તમારા છૂટાછેડા અથવા જુદા થવાની પ્રક્રિયા સમજાવશો? (કેટલો સમય લાગ્યો, શું પ્રયત્નો કર્યા, કેટલી વાર ઘર છોડીને પાછા આવ્યા તે વિષે પૂછવું)
27. એવી ચીજવસ્તુઓ જે સહિયારી માલિકીની હતી તેનું તમે શું કર્યું?
28. આ સમયે તમને કેવી લાગણીઓનો અનુભવ થયો?
29. બાળકો વિષેની માહિતી આપશો?
 - કેટલા બાળકો?
 - સંભાળની જવાબદારી (custody) કોનીછે?
 - સંભાળની જવાબદારીની(custody) પ્રક્રિયાશું હતી?
 - લાગણીઓ
 - બાળક પ્રત્યેનીજવાબદારીઓ
 - બાળક સાથેના સંબંધ
 - બાળક પ્રત્યેની ચિંતા

- બાળકના ઉછેરમાં આવતી મુશ્કેલીઓ, વિગેરે
- 30. ઘર કોણે છોડ્યું? તમે કે તમારા પતિએ?
- 31. કેમ?
- 32. કયા કારણોસર તમે ઘર છોડી દેવાનો નિર્ણય કર્યો?
- 33. ઘરછોડી દીધું ત્યારે કેવી લાગણીઓનો અનુભવ કર્યો?
- 34. આ સમયે તમે ક્યાં રહેવાગયા? (માંબાપના ઘરે, તેમની પ્રતિક્રિયા, પરીસ્થિતી પ્રત્યે તેમનું વલણ વિગેરે વિષે પૂછવું)
- 35. અત્યારેતમે ક્યાં અને કોની સાથે રહો છો?
- 36. કેમ?
- 37. રેહવાની ગોઠવણ અંગે ભવિષ્યમાં કોઈ ફેરફાર કરવાની યોજના છે?
- 38. રેહવાની ગોઠવણ અંગે કોઈ ખાસ અનુભવો થયા હોય તો જણાવશો?
- 39. રેહવાની ગોઠવણ અંગે કોઈ મુશ્કેલીઓ અથવા સમસ્યાઓ વિષે જણાવશો?
- 40. રેહવાની ગોઠવણ અંગે સારા અથવા ખરાબ અનુભવો વિષે જણાવશો?
- 41. નવીરેહવાની ગોઠવણની સમસ્યાઓને તમે કઈ રીતે પહોંચી વળ્યા?
- 42. તમેતમારુંઘરનું સંચાલન કઈ રીતે કરો છો?
- 43. ઘરના સંચાલનમાં તમારી શું ભૂમિકા છે?
- 44. તમારી આર્થિક વ્યવસ્થા વિષે સમજાવશો?
- 45. શું તમે નોકરી / ધંધોકરો છો?
- 46. શું તમારી આવક તમારા ખર્ચાઓ માટે પૂરી થઈ રહે છે?
- 47. જો નથી થઈ રહેતી તો તમે શું કરો છો?
- 48. તમારા પતિ તમને ભરણપોષણ આપે છે?ભરણપોષણ નક્કી કરવાની પ્રક્રિયા સમજાવશો?
- 49. શું ભરણપોષણ પૂરું પડી રહે છે? નાપૂરું થઈ રહે તો શું કરો છો?
- 50. શું તમને નિયમિતપણે ભરણપોષણ મળી રહે છે?
- 51. તમારી રોજનીશી કેહશો?
- 52. તમારોફાજલ સમય તમે કઈ રીતે વિતાવો છો?

53. ઘરમાં ભોજન કોણ બનાવે છે?
54. કરીયાણું કોણખરીદે છે?
55. બધાબીલ કોણ ભારે છે?
56. શું તમને લાગે છે કે અલગ થયા પછી તમારા જીવનમાં કોઈ બદલાવ/ફેરફાર આવ્યા છે?
57. કઈ રીતે?
58. શું તમને આ બદલાવ પસંદ છે? આ બદલાવને લઈને કેવી લાગણીનો અનુભવ કરો છો?
59. કેમ?
60. અલગ થતા પેહલા શું તમે આ બદલાવની/ફેરફારની અપેક્ષા અથવા કલ્પના કરી હતી?
61. અલગ થતા પેહલા શું તમે આ બદલાવ વિષે ગંભીરતાપૂર્વક વિચારેલું?
62. છુટાછેડા લેવામાં કોઈ કાયદાકીય મુશ્કેલીઓ આવી?
63. એના વિષે થોડું વર્ણન કરશો?
64. શું તમે હજી તમારા પતિના સંપર્ક માં છો?
65. સંપર્કના પ્રકાર વિષે સમજાવશો?
66. તમે તેમને કેટલીવાર મળો છો અથવા વાત કરો છો?
67. શું તમે સંપર્કથી ખુશ છો? તમને તેમને મળવું/વાત કરવું ગમે છે કે નાથી ગમતું?
68. તમે અત્યારે તમારા પતિ પ્રત્યે કેવી લાગણીનો અનુભવ કરો છો?
 - નજીકતા/ આત્મીયતા
 - પ્રેમ
 - તેમનીયાદ સાલવી
 - જરૂરત/ નિર્ભરતા
 - દ્વેષ
 - કોઈ લાગણી નહિ
 - બદલાની ભાવના
 - દયા
 - કોઈ ફરક નથી પડતો
69. તમેકેમ આવી લાગણી અનુભવો છો?
70. આવી લાગણીનો અનુભા તમને સૌથી વધારે ક્યારે થાય છે?

71. તે સમયે તમે શું કરો?
72. શું તમે તમારા બાળકોના સંપર્કમાં છો? (જો custody પિતા પાસે હોય તો)
73. સંપર્ક નો પ્રકાર સમજાવશો?
74. કેમ તમે તમારા બાળકોના સંપર્કમાં નથી? (જો તે એવું કહે કે તે સંપર્કમાં નથી તો)
75. તમારા મિત્રો વિષે અને તેમની સાથે તમારા સંબંધ વિષે કઈ કેહશો?
76. શું તમે છૂટાછેડા પછી અથવા અલગ થયા પછી કોઈ નવા મિત્રો બનાવ્યા છે?
77. તમારા જુના મિત્રો સાથે અત્યારે તમારા કેવા સંબંધ છે?
78. તમારેમતે શું તમારા મિત્રોએ તમારી મદદ કરી?
79. જ્યારે તમે લોકોને તમે ત્યાગતા છો એવું કહ્યું ત્યારે તેમણે શું પ્રતિક્રિયા કરી?
 - માં
 - બાપ
 - ભાઈ-બેહન
 - મિત્રો
 - સહકર્મીઓ
 - પાડોશીઓ
 - સગાસંબંધીઓ
80. આ લોકો સાથે તમારા કેવા સંબંધ છે?
81. શું તમને લાગે છે કે તમારા છૂટાછેડા પછી તમારા તેમની સાથેના સંબંધ બદલાયા છે?
82. કઈ રીતે?
83. તમારામતે આવું કેમ થયું?
84. આ બદલાવ/ફેરફારને લઈને તમે કેવી લાગણીનો અનુભવ કરો છો?
85. શુંલોકો તમને સામાજિક પ્રસંગોમાં આમંત્રણ આપે છે?
86. તમે આવા પ્રસંગોમાં જાવ છો?
87. તમને જવાનું ગમે છે?
88. કેમ?
89. શું તમે ક્યારેય માનસિક તાણનો અનુભવ કરો છો?

90. સૌથી વધારે તાણનો અનુભવ ક્યારે થયો? અત્યારે એકંદરે કેવું લાગે છે?
91. વર્ષો જતા/વિતતા તમારા મનની સ્થિતિ માં શું ફેરફાર આવ્યા? તમારા છુટાછેડા પછી તમારા મનની સ્થિતિનું વર્ણન કરશો? (એક અઠવાડિયા પછી, બે અઠવાડિયા પછી, એક મહિના પછી, છ મહિના પછી, એક વર્ષ પછી, વિગેરે)
92. આ માનસિક પરીસ્થિતીનો સામનો કરવા તમે શું કર્યું?
93. શું તમને લાગે છે કે તમે તમારા છુટાછેડા પછી અથવા અલગ થયા પછી બદલાયા છો?
- વધારે મજબૂત બન્યા
 - નબળા થઈ ગયા
 - સાહસિક બન્યા
 - સમર્થ બન્યા
 - નિર્ભર થઈ ગયા
 - આત્મનિર્ભર બન્યા
94. કઈ રીતે?
95. શું તમને કોઈક સમયે અત્યંત તાણ અથવા એકલતાનો અનુભવ થાય છે? આવી પરિસ્થિતિનો સામનો તમે કઈ રીતે કરો છો?
- કોઈની સાથે વાત કરો છો
 - સંગીત સાંભળો છો
 - કંઈક લખો છો
 - ખરીદી કરો છો
 - મિત્રો સાથે ફોન પર વાત કરો છો
 - ટીવી જુવો છો, વિગેરે
96. તમારી જરૂરિયાતોનું વર્ણન કરશો?
97. શું તમને લાગે છે કે તમે ત્યગતા છો અથવા એકલા છો તેથી તમારી કોઈ ખાસ જરૂરિયાતો છે?
98. કેવા પ્રકારની જરૂરિયાતો છે તે સમજાવશો?
99. આ જરૂરિયાતોને પૂરી કરવા તમે શું કરો છો?
100. તમારા છુટાછેડા પછી તમે ઓછા કે વધતા પ્રમાણમાં કઈ રીતે પોતાની જાતને સમર્થ /મજબૂત માનો છો?

101. છૂટાછેડા થયા પછી જીવનના કયા પાંસાઓમાં તમે પેહલા કરતા વધુ સારી પરીસ્થિતી માં છો?
 - પરિવાર
 - આર્થિક પરીસ્થિતી
 - સ્વાસ્થ
 - માનસિકરીતે છુટકારો મેળવવો, વિગેરે
102. જીવનના કયા સંજોગોમાં તમને એક પુરુષની ખોટ સાલે છે?
 - આર્થિક બાબતોની સલાહ લેવા માટે
 - કોઈ સહી માટે
 - અન્ય કોઈ બાબતમાં
103. તમારા મદદના અથવા સહકારના શું સ્ત્રોત છે?
104. શું તમને લાગે છે કે છૂટાછેડા લેવાનો અથવા તમારા પતિથી અલગ થવાનો તમારો નીર્ણય સાચો કે ખોટો હતો?
105. કેમ?
106. તમે તમારા લગ્ન ને સારા લગ્ન કેહશો કે ખરાબ લગ્ન કેહશો?
107. શું તમે તમારા લગ્ન અથવા છૂટાછેડા માંથી કઈ શીખ્યા?
108. શું તમને લાગે છે કે જો તમારા છૂટાછેડા કોઈ બીજા દેશઅથવા સમાજમાં થયા હતા તો તમે કઈ જુદા અનુભવો કર્યા હતા?
109. કઈ રીતે અને કેમ?
110. શું તમને લાગે છે કે તમે એક ત્યાગતા સ્ત્રી નહિ પણ પુરુષ હતા તો તમે સમાજમાં કઈ જુદા અનુભવો કર્યા હતા?
111. કઈ રીતે અને કેમ?
112. આગળના જીવન વિષે તમારી શું યોજના છે?
113. પુનર્લગ્ન વિષે તમારા શું વિચાર છે?
114. શું તમે પુનર્લગ્ન વિષે વિચાર્યું છે?
115. કેમ?
116. જો તમે પુનર્લગ્ન કરશો તો કેવા પ્રકારના પાત્ર સાથે લગ્ન કરવાનું પસંદ કરશો
117. શું તમે એક ત્યાગતા વ્યક્તિ સાથે રહેવાનું પસંદ કરશો કે એવા વ્યક્તિ સાથે જેના કોઈ દિવસ લગ્નના થયા હોય?

118. કેમ?
119. તમારા મતે આનંદ/સુખ/ખુશી એટલે શું?
120. શું લગ્ન કરીને સુખ મળે છે?
121. શું તમે પોતાની જાતને એક ખુશ અથવા સુખી વ્યક્તિ કેહશો?
122. કેમ?
123. પતિપત્ની જો લગ્નજીવનમાં એકબીજા સાથે સુખી ના હોય તો તેમણે શું કરવું જોઈએ?
124. શું તેમણે સાથે રહી લગ્નને ટકાવી રાખવા જોઈએ કે સુખી થવા માટે અલગ થઈ જવું જોઈએ?
125. કેમ? અને કેમ નહિ?
126. શું છૂટાછેડા લેવાથી સુખ મળે છે?
127. તમારા મતે સફળતા એટલે શું?
128. શું તમે પોતાની જાતને એક સફળ વ્યક્તિ કેહશો?
129. કેમ?
130. તમે તમારા જીવનમાં જે કપરા/અઘરા અનુભવોમાંથી ઉભરી આવ્યા છો, તેના આધારે અન્ય બીજી ત્યગતા સ્ત્રીઓને વિકટ પરિસ્થિતિઓ સામે ઝઝૂમવા તમે શું સલાહ આપશો?

Appendix C

The In-depth Interview Guideline: Hindi

संशोधनसे सम्बंधित प्रश्न पूछने से पहले वातावरण को हल्का करने के लिए और संशोधनका माहोल खड़ा करने के लिए महिलाओं के साथ सामान्य मुद्दों पे बातचीत की गई थी. जैसेकी वो कैसे आए, वो क्या करतेहैं, उनका दिन कैसा था और अन्य सामान्य बातें. इसके बाद महिलाओं को संशोधनके बारेमें कुछ और माहिती दी गई. इसके बाद,और एक बारउनसे संशोधनकी अनुमति ली गई. इंटरव्यू के प्रश्न निचे मुताबिक है.

1. आपके मुताबिक शादी मतलब क्या? / शादी की क्या व्याख्या है?
2. लोग शादी क्यों करते हैं? शादी करने के पीछेक्या हेतु है?
3. आपकी शादी कैसे हुई थी?
 - Arranged Marriage
 - Self-selection/Love Marriage
 - आपकी उम्र कितनी थी
 - जाती / वर्ण
4. क्या आपके मुताबिक शादीके बाद आपके जीवन में कुछ बदलाव आए?
5. कैसेबदलाव?
6. उन बदलावों को लेके आपने कैसामहसूस किया?
7. क्यों?
8. आपके पति के साथ आपके सम्बन्ध कैसे थे, उसके बारेमें थोडा बताएँगे?
 - भावनात्मक
 - शारीरिकआत्मीयता
 - आर्थिक
 - सामाजिक
 - और कोई
9. दुसरे परिवारजनों के साथ आपके सम्बन्ध कैसे थे? सास-ससुर, आपके मातापिता?
10. आपकी शादी की कुछ अच्छी बातेंबताएँगे?
11. आपकी शादी की कुछ बुरी बातेंबताएँगे?
12. शादीशुदा जीवनमे पहलीबार आपने तकलीफका अनुभव कब हुआ?
13. उस समय आपने कैसा महसूस किया?
14. तब आपने क्या किया? परिस्थिति को आपने कैसे संभाला?
15. अपनीशादी को बचाने केलिए क्या आपने या आपके पतीने कोई कोशिश की?
16. क्यों?

17. क्या तलाक लेने के लिए आपको किसने प्रभावित किया?
18. क्या आपने किसीसे सहायता ली? आपको किसने सहायता दी?
19. आपके मातापिता की भूमिका क्या थी?
20. आपके सास ससुर की भूमिका क्या थी?
21. किसने आपकी सहायता नहीं की?
22. उस समय आपने किस प्रकार की तकलीफों का सामना किया?
23. आपको कब लगा की अब इस शादीको नहीं बचाया जा सकता? / सब खतम हो चुका है?
24. आपके मुताबिक आपके तलाक या अलग होने का कारण क्या है?
25. तलाककी शुरुआत किसने की?
26. आपके तलाक की प्रक्रिया समझाएँगे?
27. सामूहिक अधिकार वाली चिज्वस्तुओका बटवारा आपने कैसे किया?
28. उस समय आपने कैसा महसूस किया?
29. बच्चोंसे सम्बंधित माहिती
 - कितने बच्चें
 - उनके पालन एवं देखभाल की जिम्मेवारी किसकी / custody
 - भावनाओ का अनुभव
 - जिम्मेवारीया
 - संबंध
 - चिंता
 - बच्चों को पालनेमेंआई मुसीबते
30. घर कसीने छोड़ा? आपने या आपके पतीने?
31. क्यों?
32. आप या वो क्यों घरसे निकले?
33. आपने उस समय कैसा महसूस किया?
34. आप कहाँ गये? (माँ बापकी प्रतिक्रिया क्या थी?, आपकी परिस्थिति के प्रति उनका क्या रवैया था?)
35. इस समय अब आप कहाँ और किसके साथ रहते हैं?
36. क्यों?
37. भविष्यमें आपकी रहनेकी व्यवस्था को लेके कोई अन्य योजना है?
38. आपकी रहनेकी व्यवस्था को लेके कोई खास अनुभव है?
39. आपकी रहनेकी व्यवस्था को लेके कोई तकलीफ या मुसीबत है?

40. आपकी रहनेकी व्यवस्था को लेके कोई अच्छे या बुरे अनुभव?
41. नयी रहनेकी व्यवस्था कासामना आपने किस तरह से किया? (घर, जगह, शहर, बच्चो की शाला, आपकी नोकरी)
42. आप घर की व्यवस्था किस तरह से सँभालते है?
43. घरकी व्यवस्थामें आपकी क्या भूमिका है?
44. आपकी आर्थिक व्यवस्थाके बारेमें थोडा समझाएँगे?
45. क्या आप नोकरी करते है?
46. क्या आपकी आमदनी आपके खर्चोंके लिए काफी है?
47. अगर नहीं तो आप किस तरहसे खर्चोंको सँभालते है?
48. क्या आपको निर्वाहव्यय के लिए पैसा मिलता है? इस मामलेमें निर्णय लेनेकी प्रक्रिया समझाएँगे?
49. क्या आपके खर्चों के लिए निर्वाहव्ययकी रकम पर्याप्त / काफी है? अगर नहीं तो आप क्या करते हो?
50. क्या आपको निर्वाहव्ययकी रकम नियमितरूपसे मिल जाती है?
51. आपका नित्यक्रम बताएँगे?
52. आपके फुर्सतके समयमें आप क्या करते है?
53. आपके लिए खाना कोन बनाता है?
54. आपके घरकी फंसारीकी सामग्री / राशनकोन खरीदता है?
55. बिल कोन भरता है?
56. क्या आपको लगता है की अलग हो जाने के बाद या तलाक के बाद आपमें कुछ बदलाव आये है?
57. कैसे?
58. क्या आप इन बदलावसे खुश है? इन बदलावों को लेके आप कैसा महसूस करते है?
59. क्यों?
60. क्या आपने तलाकलेनेसे पहले इन बदलावोंकी अपेक्षा की थी?
61. आपके तलाक लेने के निर्णय से पहले क्या आपने इन बदलावों के बारेमें घंभिरतासे सोचा था?
62. कानूनी कार्यवाहीके दोरान क्या आपको कोई समस्या हुई?
63. इन समस्याओंके बारेमें आप थोडा बताएँगे?
64. क्या आप आपके पति के संपर्कमें है?
65. संपर्कका प्रकार क्या है?
66. आप उनसे कितनी बार मिलते है या बात करते है?

67. क्या आप संपर्कके प्रकार से खुश हैं? आपको उनसे संपर्क रखना पसंद है या नापसंद है?
68. आप आपके पतिके बारेमें इस समय क्या महसूस करते हैं?
- मोह
 - प्रेम
 - उनकी याद आना
 - उनकी जरूरत महसूस होना
 - धुना/द्वेष
 - तटस्थ
 - बदलेकी भावना
 - करुणा/दया
 - कोई फरक नहीं पड़ता
69. आप उनके बारेमें इस प्रकार क्यों महसूस करते हैं?
70. ऐसी भावनाओकाअनुभव आप सबसे ज्यादा कब करते हैं?
71. उस समय आप क्या करते हैं?
72. क्या आप अपने बच्चों के संपर्कमें हैं? (अगर बच्चों कीदेखभाल की जिम्मेदारी / custody पिता के पास है)
73. बच्चों के साथ संपर्क का क्या प्रकार है?
74. आप क्यों समपर्क में नहीं हैं? (अगर वो ऐसा कहे की वो बच्चों के संपर्क में नहीं हैं?)
75. आपके मित्रोंके बारेमें और उनके साथ आपके संबंधके बारेमें थोड़ा बताएँगे?
76. आपके तलाक के बाद क्या आपने नए दोस्त बनाये?
77. आपके पुराने दोस्तों के साथ इस समय आपके किस प्रकारके सम्बन्ध हैं?
78. क्या आपको लगता है की आपके मित्रोंने आपकी सहायता की?
79. जब आपने लोगोंको आपके तलाकके बारेमें या अलग होनेके बारेमें बतायातो आपके प्रति उनकी क्या प्रतिक्रिया थी?
- माँ
 - बाप
 - भाई-बेहेन
 - दोस्त
 - सहकर्मी
 - पड़ोसी
 - रिश्तेदार
80. इन लोगो के साथ आपके कैसे सम्बन्ध हैं?

81. क्या आपको लगता है के आपके तलाकके बाद इनके साथ आपके सम्बन्ध में बदलाव आये है?
82. कैसे?
83. आपके मुताबिक ये बदलाव क्यूँ आये?
84. इनबदलाव को लेके आप क्या महसूस करते है?
85. क्या लोग आपको सामाजिक कार्यक्रमोमे आमंत्रित करते है?
86. क्या आपसामाजिक कार्यक्रमोमे जाते है?
87. क्या आपसामाजिक कार्यक्रमोमे जाना पसंद करते है?
88. क्यूँ?
89. क्या आप तनाव अनुभव करते है?
90. तलाककिप्रक्रिया दोरन आपको सबसे अधिक तनाव कब् हुआ?
91. पिछले सालोमे आपकी मनोभावकि प्रक्रिया क्या थि उसके बारेमे थोडा बताएङ्गे? (तलाकके एक हफ्ते, दो हफ्ते, एक महिना, छे महिना, ओर एक सालकेबाद)
92. परिस्थितियोका सामना करनेके लिए आपने क्या किया?
93. क्या आपको लगता है की आपके तलाकके बाद आप बदल गये है?
 - मजबूत
 - कमजोर
 - निडर
 - सशक्त
 - निर्भर
 - स्वतंत्र
94. कैसे?
95. क्याकभी ऐसा होता है की आपको बेहद अकेलापन महसूस होता है? ऐसे समयपे आप क्या करते है?
 - किसीसे बात करना
 - संगीत सुनना
 - कुछ लिखना
 - कुछ खरीदना
 - कोई मित्र के साथ फ़ोनपे बात करना
 - टीवी देखना
96. क्या आप आपकी जरूरतोंके बारेमें बता सकते है?
97. क्या आपको लगता है की एक त्यगता स्त्री होने पर आपकी कुछ खास जरूरते है?

98. आपकी जरूरतोंके प्रकारके बारेमे बताइए
99. इन जरूरतोंको पूरा करनेके लिए आप क्या करते है?
100. आपके तलाकके बाद आप किस प्रकारसे कम या ज्यादा सशक्त महसूस करते है?
101. एक त्यागता होनेपर किन चिजोमे आप बेहतर महसूस करते है?
 - परिवार
 - आर्थिक परिस्थिति
 - स्वास्थ्य
 - मानसिक राहत
102. जीवन की कौनसी परिस्थितियोंमें आपको एक पुरुषकी जरूरत महसूस होती है?
 - आर्थिक चिजोमे सलाह के लिए
 - स्याही
 - अन्य कोई मदद
103. आपके सहायताके स्रोत क्या है?
104. आपके मुताबिक आपका तलाकका निश्चय सही था या गलत था?
105. क्यों?
106. क्या आप अपनी शादी को बुरी शादी कहेंगेया अच्छी शादी कहेंगे?
107. क्या आपने आपकी शादी या तलाकसे कुछ सिखा?
108. अगर आपका तलाक कोई अलग समाजमे हुआ होता तो क्या आपको अलग अनुभव होते?
109. कैसे? क्यों?
110. अगर आप एक त्यागता पुरुष होते तो क्या आपको अलग अनुभव होते?
111. क्यों?
112. आगेके जीवन के लिए आपकी क्या योजना है?
113. पुनर्विवाह के बारेमे आपके क्या विचार है?
114. क्यापुनर्विवाह करनेकी आपकी कोई योजना है?
115. क्यों? (हां या ना के लिए)
116. अगर आप पुनर्विवाह करना चाहेंगे तो किस प्रकार का जीवनसाथी पसंद करेंगे?
117. क्या आप एक त्यागता पुरुषसेपुनर्विवाह करना पसंद करेंगे या ऐसे पुरुषसे जिसकी कभी शादी नहीं हुई?
118. क्यों?
119. आपके मुताबिक आनंद / खुशी की क्या व्याख्या है?
120. क्या शादी करने से आनंद मिलता है?
121. क्या आप अपने आपको एक खुश व्यक्ति कहेंगे?

- 122. क्यूँ?
- 123. अगर एक दम्पति या दोनोमें से कोईभी एक व्यक्ति अपनी शादीमे खुश नहीं तो उनको क्या करना चाहिए?
- 124. क्या उनको एक साथ रहकर उनकी शादी बचानी चाहिए या अलग हो जाना चाहोये?
- 125. क्यूँ/ क्यूँ नहीं?
- 126. क्या तलाक लेने से खुशी मिलती है
- 127. आपके मुताबिक सफलता क्या है?
- 128. क्या आप अपनेआपको एक सफल व्यक्ति कहेंगे?
- 129. क्यूँ?
- 130. आपके अनुभवोके आधार पर और आपने जिन परिस्थितियोका निडरता से सामना किया है उसके आधर पर आप जैसी अन्य स्त्रिओ को आप क्या सलाह देंगे?

Appendix D

Background Information Form

Name: _____

Age: _____

Qualification: _____

Occupation: _____

Phone Number: _____

Email Id: _____

Postal Address: _____

Relationship Status: Divorced _____ Separated _____

Number of Years since Divorced/Separated: _____

No of Children: Boy(s) _____ Girl(s) _____

Age of Children: _____

Custody of Children: _____

Appendix E

The Consent Form

Overview

In this study, you will be asked some questions about the experiences of the process of your divorce or separation. The interview will last approximately 1.5 to 2 hours. The objective of the study is to know the experiences of divorced Hindu women in the Indian context. As it is not possible to capture all the responses in writing, the interview will be recorded. The recording will be used purely for the purpose of research which will be deleted later. All information of the interview will be kept confidential.

Consent Agreement

I have read and understood the above statement and voluntarily consent to participate in the interview. I do not mind if my responses are recorded as I understand that the purpose of recording will be purely to effectively cover all points for the research. I understand that I may ask questions regarding the research, both before agreeing to be involved and during the course of the research as well as that I may refuse to participate before the research begins, discontinue at any time, or skip any questions without penalty or any effect on me. Further, I consent to the publication of study results as long as the information is anonymous and disguised so that no participant-specific identification can be made.

I, the undersigned, have understood the above explanation and give consent to my voluntary participation in Swati Joshi's interview.

Name of Respondent: _____

Signature of Respondent: _____ Date: _____

Ms Swati Joshi (Ph. D. Scholar)

Department of Human Development and Family Studies, The Maharaja Sayajirao University of Baroda

Ph: 09825958866 (m)

Email: swatidjoshi@yahoo.com